

گنجینه سوال رایگان

+ پاسخ تشریحی

یاوران دانش

راه های ارتباطی با ما:

www.Dyavari.com

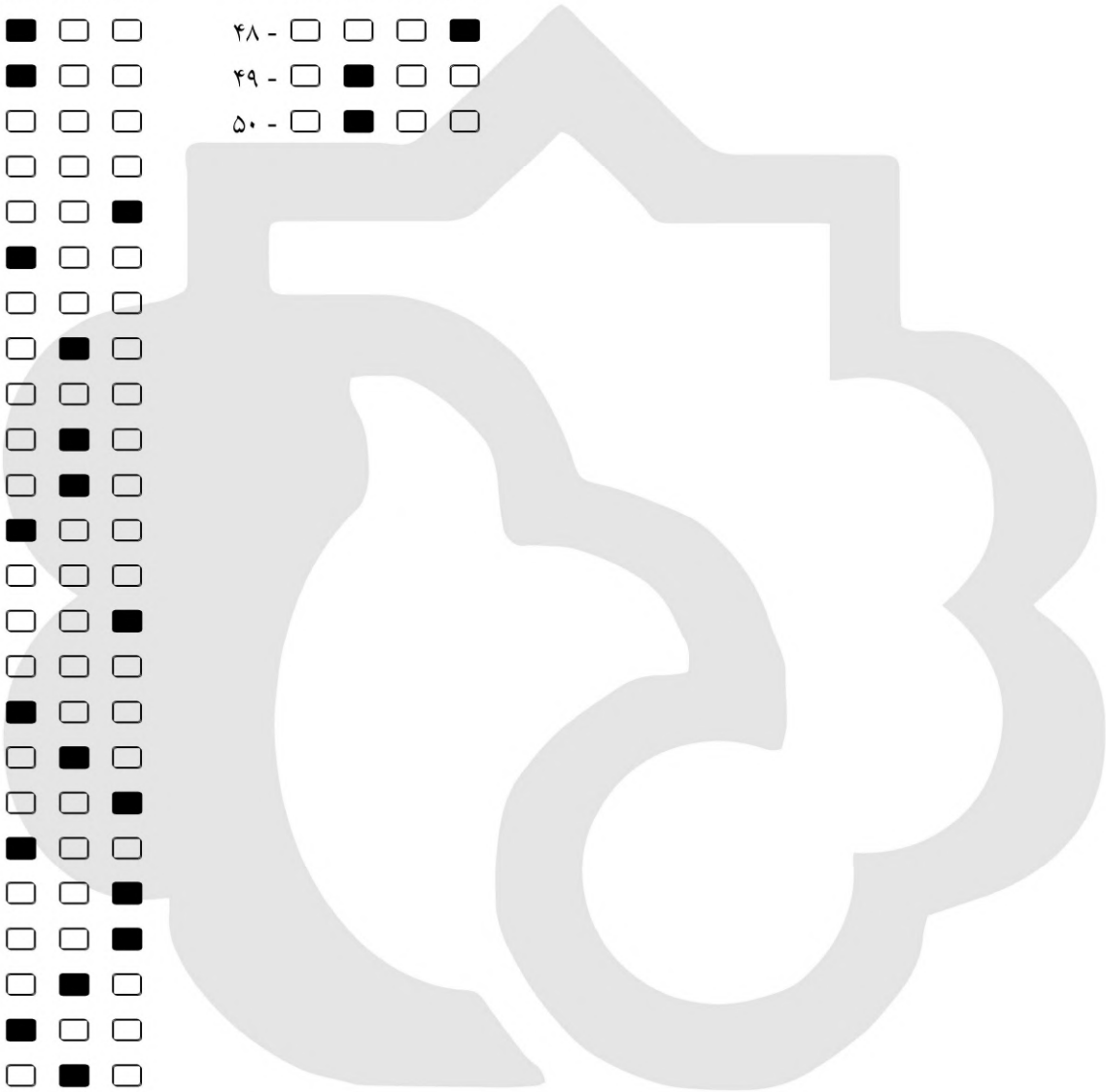
۰۲۱-۷۶۷۰۳۸۵۸

۰۹۱۲-۳۴ ۹۴ ۱۳۴

	۱	۲	۳	۴
۱ -	☐	☐	☒	☐
۲ -	☐	☒	☐	☐
۳ -	☒	☐	☐	☐
۴ -	☐	☒	☐	☐
۵ -	☐	☒	☐	☐
۶ -	☐	☒	☐	☐
۷ -	☐	☒	☐	☐
۸ -	☐	☒	☐	☐
۹ -	☐	☒	☐	☐
۱۰ -	☒	☐	☐	☐
۱۱ -	☒	☐	☐	☐
۱۲ -	☐	☐	☐	☒
۱۳ -	☐	☒	☐	☐
۱۴ -	☒	☐	☐	☐
۱۵ -	☐	☐	☒	☐
۱۶ -	☒	☐	☐	☐
۱۷ -	☐	☐	☒	☐
۱۸ -	☐	☐	☒	☐
۱۹ -	☐	☒	☐	☐
۲۰ -	☒	☐	☐	☐
۲۱ -	☐	☐	☐	☒
۲۲ -	☒	☐	☐	☐
۲۳ -	☐	☒	☐	☐
۲۴ -	☐	☐	☒	☐
۲۵ -	☐	☐	☐	☒
۲۶ -	☐	☒	☐	☐
۲۷ -	☐	☐	☐	☒
۲۸ -	☐	☐	☐	☒
۲۹ -	☐	☐	☒	☐
۳۰ -	☐	☒	☐	☐
۳۱ -	☐	☐	☒	☐
۳۲ -	☐	☐	☐	☒
۳۳ -	☒	☐	☐	☐
۳۴ -	☐	☐	☒	☐
۳۵ -	☒	☐	☐	☐
۳۶ -	☐	☐	☐	☒
۳۷ -	☐	☒	☐	☐
۳۸ -	☐	☒	☐	☐
۳۹ -	☐	☐	☒	☐
۴۰ -	☒	☐	☐	☐

	۱	۲	۳	۴
۴۱ -	☐	☐	☐	☒
۴۲ -	☐	☐	☐	☒
۴۳ -	☐	☒	☐	☐
۴۴ -	☐	☐	☐	☒
۴۵ -	☒	☐	☐	☐
۴۶ -	☐	☐	☒	☐
۴۷ -	☐	☐	☐	☒
۴۸ -	☐	☐	☐	☒
۴۹ -	☐	☒	☐	☐
۵۰ -	☐	☒	☐	☐

۱- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. حالت ممکن‌الوجود مانند ترازویی است که دو کفه آن در حالت تعادل قرار دارند و هیچ کفه‌ای بر دیگری ترجیحی ندارد. حال اگر بینیم یکی از کفه‌ها به سمت پایین کشیده شده و بر دیگری فزونی یافته می‌گوییم، حتماً علتی در کار بوده که یک کفه را پایین آورده است. زیرا عقلاً محال است که خود به خود، یک کفه بر کفه دیگر سنگینی کند و به سمت پایین حرکت نماید. (به عبارت دیگر: نبود علت وجوددهنده، علت عدم است.)
تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: اگر رابطه وجود با موضوعی، رابطه امکانی باشد در این صورت موضوع، ذاتی است که نه از وجود ابا دارد و نه از عدم، یعنی نسبت آن با وجود و عدم متساوی است.

گزینه ۲: اگر وجود و ماهیت در ذهن مغایرت نداشته باشند، یعنی وجود عین یا جزئی از ماهیت باشد در این صورت ماهیات همیشه هستند و دیگر رابطه امکانی و امتناعی بین ماهیات و محمول وجود بی‌معنا می‌شود.

گزینه ۴: در یک رابطه امکانی نه قضیه حتماً صادق است و نه قضیه حتماً کاذب است.

۲- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. اگر وجود عین ماهیت یا جزء ماهیت می‌بود:

گزینه ۱: اثبات وجود برای هیچ ماهیتی نیازمند به دلیل نبود؛ با تصور هر ماهیتی وجود هم با آن همراه می‌شد.

گزینه ۳: تصور وجود از تصور ماهیت منفک نمی‌شد و هرگاه ماهیت را تصور می‌کردیم وجود نیز تصور می‌شد و حال آن‌که گاهی ماهیتی را تصور می‌کنیم و در آن حال توجهی به نیستی یا هستی آن نداریم و از هستی یا نیستی آن غفلت داریم.

گزینه ۴: نفی ماهیت از وجود، ممکن نبود و حال آن‌که می‌توان وجود را از ماهیت نفی کرد؛ مثلاً می‌توان گفت «انسان نیست».

۳- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تجربه‌گرایان معتقدند که انسان از طریق حس، توالی یا همزمانی پدیده‌ها را مشاهده می‌کند و رابطه ضروری میان علت و معلول را درمی‌یابد و از این طریق، رابطه علیت درک می‌کند و بنا می‌نهد. پس درک رابطه علیت به‌طور مستقیم از طریق حس نیست، ابتدا با حس به توالی پی‌می‌برد و سپس علیت را درک می‌کند. سایر گزینه‌ها مطابق با نظرات فلاسفه است و صحیح می‌باشد.

۴- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. فیلسوفان مسلمان معتقدند خود اصل علیت نه از طریق تجربه بلکه با عقل به دست می‌آید؛ اما کشف علل امور طبیعی از طریق حس و تجربه صورت می‌پذیرد. تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: از نظر فیلسوفان مسلمان، کشف علل امور طبیعی با تجربه صورت می‌گیرد، ولی خود اصل علیت، با تجربه به دست نمی‌آید.

گزینه ۳: از نظر فیلسوفان مسلمان، درک امتناع اجتماع نقیضین پیش شرط درک و پذیرش خود رابطه علیت است. هر تلاش تجربی (از جمله کوشش علمی در جهت کشف واکسن) مبتنی بر قاعده علیت است.

گزینه ۴: خود قاعده علیت از طریق عقل به دست می‌آید، اما مصداقیابی آن در جهان طبیعت (کشف علل امور طبیعی) از طریق تجربه است.

۵- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تحلیل عبارت نادرست:

اول بودن در این مورد به معنای آن است که در مرحله اول در شناخت، انسان با هستی و چیستی سروکار دارد و این اول بودن به اهمیت مبحث هستی و چیستی اشاره می‌کند، نه زمان توجه به آن‌را.

۶- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در این جمله، مفهوم ذاتی یک چیز بر ذات آن حمل شده است. شکل جزء ذاتیات ذوزنقه است. ذوزنقه بدون شکل اساساً قابل تصور نیست. پس حمل اولی ذاتی است. در سایر گزینه‌ها، امور غیرذاتی بر موضوع قضیه حمل شده است و این حمل نیازمند دلیل است. پس با حمل شایع صناعی مواجهیم.

۷- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. برخی شانس را عامل موفقیت یا عدم موفقیت می‌دانند و معتقدند که شانس برخی از افراد بیش‌تر و شانس بعضی دیگر کم‌تر است. این یعنی در نگاه آنان، شانس عاملی خارج از قانون علیت است که بر روند امور یک شخص تأثیر می‌گذارد.

معنای چهارم اتفاق عبارت است از رخ دادن حوادث پیش‌بینی نشده، به طور مثال، شخصی برای خرید به فروشگاه می‌رود. مراجعه می‌کند و دوست خود را هم در آن فروشگاه می‌بیند، بدون این‌که قبلاً از آمدن دوستش خبر داشته باشد و آنرا پیش‌بینی کرده باشد. این معنای اتفاق چیزی خارج از رابطه‌ی علیت است و با آن و نتایجش منافاتی ندارد.

۸- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. موارد الف و د از ویژگی‌های ممتنع‌الوجود بالذات هستند. تشریح عبارت‌ها: عبارت الف: در ممتنع‌الوجود بالذات چه در زمان حال چه آینده و چه گذشته نمی‌توانیم رابطه‌ای بین موضوع و محمول متصور شویم.

عبارت ب: ممتنع‌الوجود بالذات وجود نیافته است که بخواهد علت وجودی چیز دیگری شود.

عبارت ج: سابقه زمانی برای چیزی که نمی‌تواند موجود شود معنا ندارد.

عبارت د: ممتنع‌الوجود بالذات برای موجودیت به دیگری نیاز ندارد، چون هرگز موجود نمی‌شود.

۹- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. فیلسوفان مسلمان همانند دکارت علیت را یک قاعده‌ی عقلی می‌پنداشتند و همانند هیوم معتقد بودند مبنای علیت نمی‌تواند تجربه باشد.

۱۰- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. باید به این امر توجه کنید که اگر دو موضوع یا دو محمول داشته باشیم (به اصطلاح موضوع و محمول متکثر باشند) قضیه‌ی ما هم به همان تعداد متکثر است. یعنی این‌گونه نیست که در قضیه‌ی صورت سؤال یک قضیه یا تصدیق داشته باشیم. بلکه در اصل دو تصدیق داریم که موضوع آن‌ها مشترک و یکسان بوده است. توضیح نکات درسی:

توجه کنید که یک حالت استثنا داریم. اگر محمول دو تا باشد اما لزوماً باید گل آن محمول بر موضوع حمل شود، یا موضوع دو تا باشد اما محمول مربوط به کل آن موضوع باشد و نتوان آن را تفکیک کرد دیگر قضیه‌ی ما دو تا (متکثره) نخواهد بود و با یک قضیه‌ی واحد روبه‌رو هستیم. برای مثال:

- علی و احمد باهوش هستند: دو تصدیق (علی باهوش است - احمد باهوش است)

- علی و احمد دو نفر هستند: یک تصدیق (نمی‌توان موضوع‌ها را از هم جدا کرد و دو تصدیق ساخت).

۱۱- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. پاسخ‌گویی به این سؤال نیازمند دقت به مبانی فکری و معرفتی هیوم است. توجه داشته باشیم اگر هیوم وجود علت و معلول را در عالم طبیعت می‌پذیرفت، حتماً رابطه‌ی علیت را نیز می‌پذیرفت. هیوم نمی‌گوید من طلوع خورشید را علت روشن شدن زمین می‌دانم. او می‌گوید من فقط دو حادثه را که پشت سر هم می‌آیند مشاهده می‌کنم. بنابراین او معتقد است نه علت و نه معلول و نه رابطه‌ی ضروری میان آن دو از طریق حس و تجربه قابل شناخت نیست.

۱۲- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. اصل وجوب علی و معلولی بیانگر این نکته است که اگر علت تامه‌ی معلولی حاضر باشد، محال است که آن معلول موجود نشود.

۱۳- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. از میان فیلسوفان اروپایی، دکارت معتقد بود که اصل علیت بدون دخالت تجربه به دست می‌آید و جزء اصول اولیه‌ای است که انسان آن را به‌طور فطری درک می‌کند، یعنی هر انسان، با درکی از رابطه‌ی علیت متولد می‌شود و درک این رابطه نیاز به تجربه و یا آموزش ندارد، زیرا پذیرش و قبول این رابطه، مقدمه و پایه‌ی هر تجربه و آموزشی است. البته یافتن مصداق‌های علت و معلول نیازمند تجربه و آموزش است، پس عبارت مطرح‌شده در گزینه‌ی «۲» برعکس بیان شده، اما سایر گزینه‌ها مطابق با نظرات دکارت است.

۱۴- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. هر دو علت تامه و علت ناقصه شرط لازم برای تحقق معلول در جهان خارج هستند و اگر نباشند معلول هم وجود نخواهد یافت. گزینه‌های ۲ و ۳ اختصاص به علت تامه دارند؛ و گزینه ۴ مربوط به علت ناقصه است.

۱۵- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. رابطه‌ی علیت بدون وجود دو طرف رابطه (علت و معلول) بی‌معناست و به تنهایی نمی‌تواند ایجاد شود. تحلیل سایر گزینه‌ها:
گزینه ۱: در رابطه‌ی علیت، علت به نسبت معلول تقدم ذاتی دارد و بدان جهت که به معلول وجود می‌بخشد بر او مقدم است اما از لحاظ زمانی، تا معلول نباشد، علت بی‌معناست و تا علت نباشد معلول معنا نمی‌دهد. به عبارت دیگر علت و معلول از لحاظ زمانی با همدیگر به وجود آمده‌اند.
گزینه ۲: اصل علیت مؤخر از اصل شناخت و واقعیت مستقل از ذهن (قدم اول در مغایرت وجود و ماهیت) است زیرا انسان پس از شناخت محیط پیرامون خود، در پی یافتن اصل علیت برمی‌آید.
گزینه ۴: در علیت تمام هستی معلول به علت وابسته است.

۱۶- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تنها تفاوت هیوم با دیگر تجربه‌گرایان در این است که آن‌ها علیت را واقعی پنداشته، اما هیوم آن را جعلی و حاصل عادت ذهنی می‌داند. هم هیوم و هم تجربه‌گرایان مبنای شناخت را حس قرار داده و به شناخت تجربی معتقدند. هم‌چنین منشأ درک علیت از دیدگاه هر دو گروه، ترتیب و توالی حوادث است.

۱۷- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. رابطه‌ی کوه طلا و انسان هفت‌سر با محمول وجود رابطه‌ی امکانی است. رابطه‌ی عدد بی‌نهایت و انسان غیرناطق با محمول وجود رابطه‌ی امتناعی است.

۱۸- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در رابطه‌ی امکانی، موضوع ممکن است محمول را بپذیرد یا نپذیرد. پس عقل از قبول خود آن واز قبول خلافش ابا ندارد. به عبارتی ضرورتی نسبت به پذیرش یا رد آن ندارد.

- ۱۹- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.
هنگامی که حمل محمول بر موضوع نه از ضرورت برخوردار باشد و نه از امتناع، بنابراین حمل امکانی است. بررسی گزینه‌ها:
- گزینه‌ی «۱»: حمل ضروری، خداوند واجب‌الوجود است و وجود برای او ضرورت دارد.
گزینه‌ی «۲»: حمل امکانی، مثلث می‌تواند هر قائم‌الزاویه باشد و هم می‌تواند نباشد.
گزینه‌ی «۳»: حمل امتناعی. مجموع زوایای داخلی مربع 360 درجه است.
گزینه‌ی «۴»: حمل ضروری. شریک خداوند ضرورتاً ممتنع‌الوجود است.
- ۲۰- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در حمل وجود بر ماهیت رابطه‌ی وجوبی برقرار نیست. بلکه آن‌چیز ممکن است باشد یا نباشد. پس اگر وجود و ماهیت یکی بودند تصور هر ماهیت برای موجود شدنش کافی بود. این بدین معنی است که وجود یافتن هیچ ماهیتی دیگر به دلیل نیاز نداشت؛ زیرا تصورش برای وجود داشتن کافی بود. پس این‌که می‌توان ماهیاتی را تصور کرد که وجود ندارند دلیلی بر مغایرت وجود و ماهیت است.
- ۲۱- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. واقعیات متفاوتی در عالم هست؛ یعنی چیستی این واقعیت با چیستی آن واقعیت و آن واقعیت سوم متفاوت است و میلیاردها میلیارد واقعیت که دارای چیستی‌های مختلف هستند، در پیرامون ما قرار دارند و خودمان هم «چیستی» متفاوت با سایر اشیا داریم.
- ۲۲- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بیان، نقد، تصحیح و تعمیق مفاهیم عامیانه‌ای نظیر شانس و اتفاق جزء اقدامات مؤثر فیلسوفان بوده و امری جایز است نه این‌که انجام چنین کاری بر آن‌ها لازم و واجب باشد. ضمناً فلاسفه علاوه بر مفاهیم فلسفی در مفاهیم عامیانه نظیر شانس نیز تعمیق می‌کنند. همان‌طور که ابن‌سینا در کتاب الهیات شفا، مفهوم شانس و اتفاق را نقد نموده و تصحیح کرده است.
- ۲۳- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. کسی‌که معنای اول اتفاق را می‌پذیرد، یعنی اصل ضرورت علی و معلولی را انکار می‌کند، نمی‌تواند از حضور علت تامه، حضور معلول را نتیجه بگیرد؛ زیرا از نظر چنین فردی حضور علت لزوماً منجر به حضور معلول نمی‌شود.
- «بانک سوال موسسه یاوران دانش»
- ۲۴- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. وجود و ماهیت دو مفهوم (دو جنبه ذهنی) از یک موجود واحد در جهان خارج هستند، نه دو امر موجود و واقعی. تشریح گزینه‌های دیگر:
- گزینه ۱: ما با اشیاء جهان خارج ارتباط می‌گیریم و از آن‌ها استفاده می‌کنیم. این ارتباط به معنای تصدیق وجود آن‌ها و خیالی نبودن این اشیاء است.
- گزینه ۲: پرسش از چیستی یک امر نشان‌دهنده آگاهی از وجود داشتن و ماهیت داشتن آن شیء است. دقت کنید که آگاهی از ماهیت داشتن شیء مترادف با آگاهی از چیستی ماهیت آن شیء نیست.
- گزینه ۴: اگر همه مفاهیم دو قضیه کاملاً یکسان باشند و در جایگاه یکسان قرار گرفته باشند قاعدتاً نوع حمل حاصل از این مفاهیم هم یکسان خواهد بود. این قاعده‌ای است که ابن‌سینا در اثبات مغایرت وجود و ماهیت استفاده کرد.

۲۵- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. نمی‌توان گفت ذات معلول پس از تحقق و وجود یافتن از حالت امکانی به حالت وجودی تغییر می‌یابد. ذات معلول همیشه ممکن‌الوجود است و حتی با تحقق آن به وسیله علت و وجود یافتن، ذات و ماهیت امکانی معلول تغییر نمی‌کند. آن معلول همچنان ممکن‌الوجود بالذاتی است که به خاطر وجودبخشی یک علت در عالم خارج محقق شده است.

توجه: رابطه امکانی بین موضوع و محمول یک قضیه یعنی اینکه موضوع می‌تواند محمول را بپذیرد یا نپذیرد؛ نه اینکه همزمان هم محمول را بپذیرد و هم نپذیرد! این امر تناقض است.

۲۶- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. هر کدام از موجودات ویژگی‌های مخصوص به خود را دارند که آن‌ها را از دسته‌ی دیگر موجودات متفاوت و متمایز می‌کند؛ این ویژگی‌های مخصوص را در منطق و فلسفه، ذاتیات یک شیء می‌گویند. دو مفهوم انسان و بلندقامت جدایی‌پذیراند.

۲۷- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. از نظر فلاسفه‌ی مسلمان، پس از شکل‌گیری ذهن و درک اصل امتناع اجتماع نقیضین است که وقتی کودک صدایی را می‌شنود یا حرکتی را مشاهده می‌کند، به دنبال منشأ صدا و عامل حرکت برمی‌آید؛ یعنی از این به بعد است که متوجه می‌شود حوادث، خودبه‌خود رخ نمی‌دهند و دارای علل و عواملی هستند و آن علل را می‌توان پیدا کرد. تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه‌ی ۱: این عبارت بیان‌گر دیدگاه دکارت، فیلسوف اروپایی عقل‌گرا است.
گزینه‌ی ۲: هم‌زمانی و توالی میان حوادث مختلف را از طریق حس و تجربه درک می‌کنیم.
گزینه‌ی ۳: پس از شکل‌گیری ذهن و درک اصولی از قبیل امتناع اجتماع نقیضین است که انسان مفاهیمی از قبیل علت و معلول را درک می‌کند.

۲۸- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. منظور از سنخیت در این اصل، سنخیت تام و همه‌جانبه نیست؛ زیرا اگر از همه‌ی جهات علت مانند معلول باشد دیگر علت برتر از معلول نخواهد بود، در نتیجه نمی‌توان آنرا علت دانست. همچنین، اگر دو چیز از همه‌ی جهات شبیه یکدیگر باشند دیگر دو چیز نیستند.

۲۹- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. علت تامه شرط لازم و کافی برای تحقق معلول است. با تحقق علت تامه وجودیافتن معلول نیز واجب و ضروری است و معلول نمی‌تواند از آن سرپیچی کند (تخلّف معلول از علت ممکن نیست)، وگرنه اصل وجوب علیّی معلولی نقض می‌شود.
اما علت ناقصه شرط لازم اما ناکافی برای تحقق معلول است. معلول به نحوی از انحاء وابسته به وجود علت است و وجودیافتن علت لزوماً منجر به تحقق و وجودیافتن معلول نمی‌شود.

۳۰- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. یکی از نتایج اصل سنخیت آن است که انسان از هر چیزی انتظار آثار متناسب با آنرا دارد؛ به همین سبب، می‌کوشد ویژگی‌های هر شیء را بشناسد و به تفاوت‌های آن با اشیای دیگر پی ببرد تا بهتر بتواند آثار ویژه‌ی آنرا شناسایی کند. البته برای این‌که بدانیم از هر علتی کدام معلول پدید می‌آید، باید از تجربه کمک بگیریم و از طرق مختلف تجربی، آثار و معلول‌های هر علتی را شناسایی کنیم. تنها در گزینه‌ی ۲ این روند طی شده است.

۳۱- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. معنای دوم اتفاق، رد اصل سنخیت علی و معلولی است. پس در جایی که بر مبنای این اصل عمل می‌شود، معنای دوم اتفاق نفی شده است. استفاده از واکسن برای مقابله با بیماری، از اعتقاد به سنخیت میان علت و معلول ناشی می‌شود. تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: از این آیه‌ی شریفه، نفی معنای سوم اتفاق (عدم اعتقاد به علت نخستین و غایت‌مندی جهان) را می‌توان برداشت کرد.

گزینه ۲: این گزینه مرتبط با معنای چهارم اتفاق است. معنای چهارم اتفاق رخ دادن حادثه‌ی پیش‌بینی نشده است (که باعث غافلگیر شدن انسان می‌شود) هر چه علم انسان بیشتر شود (و مثلاً برخی حوادث مانند زلزله را بتواند پیش‌بینی کند) میزان غافلگیری او کم‌تر می‌شود.

گزینه ۴: این گزینه نفی معنای اول اتفاق است. معنای اول نفی اصل علیت و ضرورت میان علت و معلول است. در این جا علت تامه‌ی موفقیت در کنکور محقق نشده است؛ لذا معلول هم رخ نخواهد داد. کسی که به این امر علم دارد و تعجب نمی‌کند، معنای اول اتفاق را قبول ندارد.

۳۲- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در صورتی که همه‌ی عوامل پیدایش یک معلول (علت تامه) محقق باشند اما معلول به وجود نیاید اصل وجود علی - معلولی زیر سؤال می‌رود.

نکته: نقض اصل وجود علی - معلولی دو حالت دارد:

(۱) علت تامه محقق باشد اما معلول تحقق نیابد.

(۲) معلول خود به خود تحقق یابد در حالی که علت آن فراهم و حاضر نبوده است.

توجه: خود سؤال مطرح کرده که همه‌ی عوامل پیدایش معلول محقق هستند، لذا گزینه اول و دوم سؤال جواب مناسبی مطابق با این پیش‌فرضی که خود سؤال قبول دارد نیست.

۳۳- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ممتنع‌الوجود بالذات به چیزی گفته می‌شود که وقتی خود ذات آن را تصور می‌کنیم، درک می‌کنیم که محال است موجود باشد.

ممتنع‌الوجود، مفهومی است که فرض وجود یافتن آن به هیچ‌وجه امکان ندارد. بنابراین هر قضیه‌ای که موضوعش یک مفهوم ممتنع‌الوجود بالذات باشد و محمول وجود بر آن حمل شود، قطعاً کاذب خواهد بود. مثلاً: دایره مربع موجود است. تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: بسیاری از ممکن‌الوجودهای بالذات هم مصداق خارج از ذهن ندارند یا به عبارتی موجود نیستند، مانند: انسان دارای ده هزار پا. پس این تعبیر اختصاص به ممتنع‌الوجود ندارد.

گزینه ۳: ممکن‌الوجودهای بالذات (که علت وجودشان تحقق نیافته است) نیز وجود خارجی ندارند و صرفاً وجود خیالی و فرضی دارند. مانند اژدهای هفتاد سر. ضمن اینکه در مورد برخی مفاهیم ممتنع‌الوجود، امکان تخیل آن‌ها هم منتفی است، برای مثال «دایره مربع» قابل تخیل کردن هم نیست.

گزینه ۴: مفاهیم ممتنع‌الوجود بالذات (دست کم برخی از آن‌ها) قابل تصور در ذهن هستند. آنچه محال است، مصداق واقعی داشتن آن‌هاست.

۳۴- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

بین شکر و سفید رابطه‌ی ذاتی برقرار نیست؛ به همین دلیل حمل سفید بر شکر نیاز به دلیل دارد.

مفهوم وجود با ماهیت مغایر است؛ به همین دلیل صرف تصور یک ماهیت باعث نمی‌شود که در جهان خارج موجود شود.

۳۵- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. با اینکه همه گزینه‌ها دلیل مغایرت وجود و ماهیت را بیان می‌کنند؛ ولی با توجه به سؤال فقط گزینه ۱ درست است.

توضیح اینکه ما از وجود برخی امور مانند سیاه‌چاله‌ها آگاهیم، ولی از چیستی آن‌ها خیلی اطلاع نداریم. اگر مفهوم وجود و ماهیت یکی بود پی بردن به وجود اشیاء به معنی پی بردن به ماهیت آن‌ها نیز بود.

۳۶- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. طبق نظر هر سه گروه از فلاسفه‌ی نام برده برای این‌که بدانیم چه چیزی علت چه چیزی است و چه چیزی معلول چه چیزی؟ یا به عبارتی برای پیدا کردن مصادیق علت و معلول در عالم طبیعت، نیازمند استفاده از حس و تجربه هستیم. تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: این عبارت مورد اعتقاد فلاسفه‌ی مسلمان و تجربه‌گرایان است؛ البته این دو گروه درباره‌ی منشأ کسب معلومات اولیه با یکدیگر اختلاف نظر دارند.

گزینه ۲: این عبارت مورد اعتقاد فلاسفه‌ی مسلمان است.

گزینه ۳: این عبارت مورد اعتقاد فلاسفه‌ی مسلمان و دکارت و برخلاف نظر تجربه‌گرایان است.

۳۷- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در عبارت «حیوان جسم حساس است»، «جسم حساس» محمول قضیه است، در تعریف حیوان آمده و در حقیقت «جسم» و «حساس» از اجزای تعریفی حیوان است و همان چیستی اوست و گویای ذات و حقیقت حیوان است؛ یعنی ذات حیوان چیزی جز همان «جسم حساس» نیست. به عبارت دیگر این دو مفهوم از یکدیگر جدایی‌ناپذیرند.

۳۸- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. کسی که برای جهان نقشه و هدف قائل است، می‌کوشد آن هدف و نقشه را بشناسد و در مسیر آن نقشه و هدف عمل کند؛ اما کسی که جهان را هدفمند نمی‌داند، هرچه که به فکر خودش بیاید، آن را هدف قرار می‌دهد و یا این‌که نگاهی ناامیدانه و مایوسانه به جهان پیدا می‌کند و به نیهیلیسم و پوچ‌گرایی می‌رسد.

۳۹- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. طبق متن داده شده، این داوطلب اولاً به سنخیت میان علت و معلول معتقد است که بر مبنای آن، هر علتی، معلول خاص خودش را پدید می‌آورد و هر معلولی از علت خاصی صادر می‌شود و پدید می‌آید. در نتیجه معتقد است برای قبولی در رشته‌ی دلخواهش (معلول) باید علت خاص آن (تمرین و آمادگی در کنکور) محقق شود و نه امور غیرمرتبط، مانند گردش در اینترنت و ...
و ثانیاً معتقد به وجود علی و معلولی است که براساس آن، اگر علت با تمام حقیقت خود تحقق یافت، یقین حاصل می‌شود که تحقق معلول نیز ضروری و حتمی است و وجود آن، وجوب پیدا می‌کند. بنابراین با تحقق همه‌ی شرایط مربوط به آمادگی کنکور، انتظار قبولی در رشته‌ی دلخواهش را دارد.

۴۰- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. آیات مطرح در گزینه‌های ۲، ۳ و ۴ به غایت‌مند بودن جهان هستی و هدفمند بودن آفرینش پدیده‌ها اشاره دارد و رد معنای سوم اتفاق هستند.

۴۱- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. وجود نظم عام در جهان هستی از مصادیق اصل علیت محسوب می‌شود. اصل وجود علی و معلولی «نظم و جویی» را موجب می‌شود.

۴۲- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. تفاوت معنای کلمات هستی و چیستی صرفاً بحثی زبانی است و نه بحثی فلسفی. بحث ما در اثبات مغایرت مفهومی و فلسفی این دو مفهوم است، نه صرفاً مغایرت معنایی و شرح اللفظی. اما گزینه‌های ۱، ۲ و ۳ همگی به مغایرت مفهومی وجود و ماهیت اشاره می‌کنند.

۴۳- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. از نظر هیوم توالی و تعاقب پدیده‌ها صرفاً «زمینه‌ساز» باور ما به علیت هستند، نه اینکه خود توالی و تعاقب پدیده‌ها علیت باشد. علیت از نظر هیوم اساساً اصلی نیست که بتوان آنرا به طول مستقل از راه تجربه توجیه کرد، بلکه عادت ذهنی ما به رخ دادن پشت سر هم حوادث، این باور را در ما ایجاد کرده است که علیتی در کار است.

توجه: از نظر هیوم «باور» به اصل علیت قابل توجیه تجربی است و توجیهش همان اصل عادت ذهنی است، اما «خود» علیت توجیهی تجربه‌گرایانه ندارد (رد گزینه ۴).

۴۴- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. اثبات یا نفی اتفاق به معنای سوم نیازمند دقت و تأمل بیشتر است. بررسی گزینه‌ها:
گزینه ۱: معنای اول گزینه ۲: معنای اول گزینه ۳: معنای دوم گزینه ۴: معنای سوم

۴۵- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. مکتب تومیسیم تا حدودی متکی به نظرات ابن‌رشد و بیش‌تر بر پایه‌ی نظرات ابن‌سینا بود.

۴۶- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. دیوید هیوم بیان کرد که از رابطه‌ی علیت در حس و تجربه مکشوف نیست. اما این مسئله برای او که تجربه‌گرا بود و مبنای همه‌ی شناخت‌های معتبر را حس و تجربه می‌دانست به انکار ادراک یقینی رابطه‌ی علیت و ضرورت علی معلولی ختم شد. ابن‌سینا که حدود شش قرن قبل از هیوم زندگی کرده، به این نکته اشاره نموده است. وی می‌گوید: آری، درک این رابطه و پی بردن به «علیت» از طریق تجربه امکان‌پذیر نیست، زیرا ما از طریق حس و تجربه، فقط «به دنبال هم آمدن» یا «همراه هم آمدن» برخی پدیده‌ها را می‌یابیم اما به دنبال هم آمدن دو حادثه به معنای «علیت» نیست. لذا طبیعی است که کسی که صرفاً تجربه‌گراست، نمی‌تواند تبیین قانع‌کننده‌ای از علیت ارائه کند.

۴۷- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. کاربرد واژه‌ی اتفاق در نظر مردم با فلاسفه متفاوت است. اشعار موجود در گزینه‌های ۱ تا ۳ به کاربرد اتفاق در معنای شانس و از دیدگاه مردم عادی اشاره دارد؛ اما در گزینه‌ی ۴ معنایی متفاوت از اتفاق متبادر می‌شود که تا حدودی مرتبط با نظریه‌ی دموکریتوس، فیلسوف یونان باستان است.

۴۸- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در جایی که محمول همان ذات و حقیقت موضوع باشد، حمل آن بر موضوع نیاز به دلیل ندارد؛ مانند عبارتهای الف و ب.

۴۹- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. فیلسوفان مسلمان می‌گویند: همین که ذهن انسان شکل گرفت، متوجه می‌شود که وجود یک چیز با عدم آن جمع نمی‌شود؛ یعنی درمی‌یابد که یک چیز، نمی‌تواند هم موجود باشد و هم موجود نباشد، یا هست و یا نیست و نیز درمی‌یابد که یک چیز نمی‌تواند هم خودش باشد، هم غیرخودش؛ مثلاً نمی‌شود که مثلث، هم مثلث باشد و هم غیرمثلث. این قاعده را منطق‌دانان و فیلسوفان، اصل امتناع اجتماع نقیضین نامیده‌اند. انسان، براساس این اصل، درمی‌یابد که پدیده‌ها خود به خود به وجود نمی‌آیند؛ زیرا اینکه چیزی خودش به وجود بدهد، به معنای آن است که چیزی که نیست، قبلاً باشد تا بتواند خودش را به وجود بیاورد و این، همان اجتماع نقیضین است که محال بودن آن بدیهی است. از نظر این فیلسوفان، پس از شکل‌گیری ذهن و درک اصل امتناع اجتماع نقیضین است که وقتی کودک صدایی را می‌شنود یا حرکتی را مشاهده می‌کند، به دنبال منشأ صدا و عامل حرکت برمی‌آید؛ یعنی از این به بعد است که متوجه می‌شود حوادث، خود به خود رخ نمی‌دهند و دارای علل و عواملی هستند و آن علل را می‌توان پیدا کرد.

۵۰- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. اگر کسی اصل سنخیت را نپذیرد، باید قبول کند که ممکن است هر چیزی از هر چیزی پدید بیاید و دیگر نظم عالم معنا و مفهومی نخواهد داشت. اگر کسی اصل علیت را انکار کند، نباید انتظار داشته باشد که با خوردن آب عطش او برطرف گردد، نباید با دیدن یک پدیده کلمه‌ی چرا بگوید، تحقیق و جست‌وجوی علمی را باید کنار بگذارد و در حقیقت دست به هیچ‌کاری نباید بزند. ابیات زیر اشاره به اصل سنخیت دارند:

«جهان چون خط و خال و چشم و ابروست / که هر چیزی به جای خویش نیکوست
اگر یک ذره را برگیری از جای / خلل یابد همه عالم سراپای»